

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

V Ljubljani, 3. aprila.

—r.— Ravno sedaj oglašil se je v židovskem časopisu „Neue Freie Presse“ nekov slovenski Nemec, ter s potnim obrazom skuša dokazati, v kako barbarstvo da bi se pogreznilo Slovenci, če bi mej nami zginila tako zvana nemško-ustavoverna klika. Ta članek spisan je po znanem receptu, vsled katerega je vse dobro mej nami izvir nemških talentov, vse slabo pa prvotno slovensko. Oče tega članka je gotovo kak Nemec, ki živi mej nami, ter je navdan s tistim besnim sovraštvom do vsega slovenstva, katero navdaja fanatično kliko, katerej zapoveduje triumvirat Deschmann-Schaffer-Schrey! Ta klika, ki se sestavlja v prvej vrsti iz površno olikanih birokratov, penzionistov in družih tacih elementov, ima prepričanje, da je slovenstvo gola sanjarija, da brez Nemcev ničesa opraviti ne moremo, in da takoj poginemo, če se germanizacija ne bode vedno s tako energijo pospeševala, kakor se je pospeševala do sedaj. In zakaj je ta klika o vsem tem prepričana? Samo za tega delj, ker jej to leto za letom v glavo ubija triumvirat Deschmann-Schaffer-Schrey!

Ta klika prepričana je o tem, da nijma slovenščina nikake prihodnosti, da nij narodna stranka ničesar drugega, kakor kup lenuhov in neslanih kričavev, in da ta stranka gori samo za reakcijo in ne za pravi blagor ljudstva. In o vsem tem je ta klika samo za tega delj prepričana, ker jo pase s tako duševno zelenjavo leto za letom triumvirat Deschmann-Schaffer-Schrey!

Dokler bode vladal ta triumvirat, ne bode miru mej nami! Iz golega fanatizma ne vidi in ne sliši nič nemška naša klika, in to samo za tega delj ne, ker neče triumvirat Deschmann-Schaffer-Schrey, da bi videla in slišala! V jedno mer se kriči, da je nemštvo in kultura vse jedno. Popolnem pa se pozabi, da je od časov zatrte reforma-

cije imelo germanstvo oblast in moč po slovenskih deželah, da je več kot sto in petdeset let to germanstvo absolutno vladalo mej nami in da v dolgej tej periodi nij doseglo niti toliko, kolikor je dosegla narodna ideja v desetih letih! Če sedaj naše ljudstvo snažneje stanuje, če so naša polja bolje obdelana, če je želja po oliku izbujena v vsakej slovenskej vasi, če je po kmetih mnogo menj pobojev in če je branje in pisanje doma skoraj v vsakej kmetskej koči, nij tega doseglo nemštvo v sto in petdesetih letih, nego slovenska knjiga, ki se je mej bojem in trudom izdajala v zadnjih štiridesetih letih! Slovenstvo je v pol stoletja mnogo več doseglo, kot nemštvo v dveh stoletjih! Ali tega ne bode naša nemška klika nikedar sprevidela, dokler bode pod jarmom triumvirata Deschmann-Schaffer-Schrey! Nasprotno živi pa ta klika v strašnej samosvesti. Prepričana je, da tiči vse delo po deželah slovenskih na njenih ramah, da so vsi duševni proizvodi pogнали na njenih tleh, in da poganja logično mišljenje mej nami samo na njenih zelnikih! In vse to za tega delj, ker to triumvirat Deschmann-Schaffer-Schrey trdijo dan za dnevom, ter se svojim čestilcem predstavljajo kot izborni duševni delavci in kot preganjani pionirji nemške kulture! Ali tega jim pa ne povedo, da je v teh dveh jedini cvet nemštva mej nami tist zakotni listič, ki je prava duševna besnica in sramota nemškemu jeziku! V istini triumvirat Deschmann-Schaffer-Schrey ne bode imel drugega historičnega spomina, nego da je napajal s svojo inteligenco „čestilca“ lističa jetične predalčke! Ali to je brez dvombe velika zasluga!

Časih se nam smilijo inteligentni nemški volilci, ki so dani v pest nemškej tej klikki. Kar pravijo Deschmann-Schaffer-Schrey, to je političen evan-

gelij; vsaka iz dunajskih židovskih listov posneta in precepljena fraza teh gospodov velja kot nezmotljiva dogma! Nemški naši sovolilci so marionete, ki morejo marširati in plesati, kakor gode absolutistični ta triumvirat! Kako komedijo igrali so zopet ravnokar z nemškimi našimi sovolilci! Dejali so: mi nečemo postavljati nikakih kandidatov za mestni zbor; gospodje volilci pridite vi, in izvolite si sami kandidate! In gospodje volilci so prišli in ko so bili zbrani, vstal je sedaj triumvir dr. Schrey, sedaj triumvir dr. Schaffer in sedaj zopet triumvir Deschmann. In vsakdo izmej njih nasvetoval je kandidata, katerega so potem morali sprejeti gospodje volilci. In sedaj bodo kričali, da so gospodje volilci sami si izbrali kandidate, ali v resnici bili so volilci zopet samo marionete, ki so plesale, kakor je vrvice „cukal“ triumvirat Deschmann-Schaffer-Schrey! Sedaj naj nam pa kdo pové mesto, v katerem bi si olikani volilci pripustili, da bi se tako ne vredno z njimi počenjalo! Čuje se tu in tam, ali vsaj šepeta se skrivnostno tu in tam, da so bolj inteligentni nemški naši sovolilci uže do grla siti teh treh političnih terorizantov, in da bi jih radi položili v grob, če bi se ta pokop lepo in mirno izvršiti dal! Moj Bog, to tudi čuda nij, da so se konečno olikanejši elementi mej nemškimi našimi someščani naveličali uže te duševne inkvizicije! Kdo bode tudi vedno živel v atmosferi, v katerej je prepovedana vsaka misel, če nij bila poprej dejana v cenzuro triumvirata Deschmann-Schaffer-Schrey! Nemške svoje someščane opozorujemo torej, da se takoj pri prihodnej mestnej volitvi na prav prijeten način lahko iznebijo političnih triumviratov in sicer s tem, da ne volijo kandidatov, katere jim je usilila in urinila trojica Deschmann-Schaffer-Schrey. In mi smo prepričani, da bode nastal mir v tem mestu in v tej deželi v tistem hipu, ko bode smrtno zadet ab-

LISTEK.

NOV.

(Spisal I. Turgenjev, preložil M. Málóvrh.)

Druga knjiga.

III.

(Dalje.)

„Nadejajoč se od vas izvestnih poročil, pozvala sva vas sem.“

„V tem slučaju,“ nadaljeval je Solomin, „vama še jedenkrat povem, da smeta še dolgo dolgo tu ostati. Ako pak hočeta to hišo zapustiti, ker se ljubita in se drugače dobiti ne moreta, v tem slučaju...“

„No, kaj bi bilo v tem slučaju?“

„V tem slučaju ne preostane mi nič drugega, nego vama vse dobro želeli ter, kakor se obično reče, vaju podpirati, kolikor mi je mogoče. Kajti vas, draga gospica, kakor njega imam od tedaj, ko sem vaju videl prvokrat, od srca rad.“

Nehote stopila sta Marijana in Neždanov vsak na jedno stran k njemu in ga prijela za roko.

„Recite nama, kaj bi storila?“ povzela je Ma-

rijana. „Vzemimo, da se revolucija še ne začne tako kmalu... toda pripravlanje za njo, katerih tu ne moreva vršiti in ki jih nama bode vi odredili, zahtevajo, da odtečeva od todi; ako bi samo znala kam... Pošljite naju, kamor koli! Je-li da bode to storili...“

„Kam?“

„V narod!... Kam drugače, nego v narod?“

„V gozde!“ mislil je nehote Neždanov, spominivši se poslednje poljske insurekcije in Paklinovih besed.

Solomin pogledal je srpo Marijano:

„Vi hočete narod poznati?“

„Da, to je, nečeva samo narod poznati, nego delati hočeva zanj.“

„Dobro; obetam vam, da se bode z njim upoznali. Imeli bode priliko tudi zanj delati. I vi Neždanov, ste li tudi vi pripravljeni za njo iti in delati za narod?“

„Dakako da sem pripravljen!“ vzkliknil je ta hitro.

„Džagernaut!“ prišle so mu zopet Paklinove besede na pamet. — „Evo zopet pride tisti strašni težki voz in jaz čujem cviljenje in drdranje koles!“

„Dobro,“ rekel je zamišljeno Solomin. „A kdaj hočeta uteči?“

„Zaradi mene koj jutri,“ vela je Marijana.

„Dobro, ali kam?“

„Ts... tiho...“ ščebetala je Neždanov... „nekdo gre po hodniku.“

Vsi so nmolknili.

„In kam mislite zbežati?“ ponavljal je Solomin tiho.

„Tega baš ne znava,“ odgovorila je Marijana. Solomin pogledal je Neždanova, toda ta pomigal je samo z rameni, da bi zaznamoval, da tudi ne vé kam. Zamišljen utrnil je Solomin s prstoma jako pazljivo luč ter potem rekel:

„Veste kaj, moja draga. Vi dva prišla bode ta meni v tvornico. Lepo sicer kaj nij, ali varno. Tam vaju nihče ne najde, kajti tam imam sobo, kjer vaju nihče iskal ne bode. Zdaj samo glejta, da prideta tako tja, da vaju nihče ne vidi; mi vaju ne izdamo. Ako morda mislita, da ne, ker je v tvornici mnogo ljudij, to vama velim: baš to je dobro. Kjer je mnogo ljudij, tam se težko koga najde. — Hočeta-li?“

„Samo zahvaliti se vam moreva za to,“ rekel

solutizem triumvirata Deschmann-Schaffer-Schrey!
Toliko v preudarek resnim nemškim someščanom!

Iz državnega zboru.

Debata o volilnej reformi.

Z Dunaja, meseca marca. [Izv. dop.]

(Dalje.)

Dr. Herbstu, kolovodji levičarjev, govoril je grof Hohenwart sledeče:

Obrnem se zdaj k spoštovanemu g. poročevalcu manjšine, kateremu moram se ve da malo več časa posvetiti. Ta gospod govornik, kateremu se je zopet posrečilo, debati uže v naprej pritisniti nekakov napet znak (dobro na desnici), izgovoril je v svojem govoru tako obilje kovarnih in deloma neresničnih trditvev (Prav dobro! na desnici; ugovarjanje na levici.) Velečestita gospoda! Neprestanim provokacijam, s katerimi zaganjala se je spoštovana opozicija od početka zasedanja državnega zboru ne le proti visokej vladi, ampak tudi proti večini zbornice, nijsem do zdaj niti s slovko odgovoril. Menim torej, ne da bi bil neskromen, da smem prositi, naj visoka zbornica slednjič po tako dolgem času tudi meni privošči malo besedij za odgovor in naj dovoli; da slednjič tudi jaz spoštovanej opoziciji, ki se vedno in vedno le s tem bavi, kar počnemo ali ne storimo mi, pokažem zrcalo njene delavnosti. (Dobro! na desnici.) S tem menim, čestita gospoda, ustreči samo le dolžnosti, ki mi je naloga moje stališče v mojej stranki in katerej sem, kakor to denes očito priznavam, na temelji žalibog krivega mnenja do zdaj nalašč šel s poti.

Mene je namreč res navdajala nada, da, če bode spoštovana opozicija le jedenkrat premagala prvo in prav zanimljivo boleost, da je iz vsemogočne večine najedenkrat postavljena v manjšino, se bode samo od sebe napravilo prijaznejše skupno življenje in skupno delovanje mej obema velikima strankama zbornice in ko je ta moja nada pala uže zelo globoko, bila je ravno jedna beseda spoštovanega gospoda denšnjega poročevalca manjšine, ki je to nado v meni oživela vnovič. Prešlo je menda malo več nego leto, ko je opozicija praznovala šestdeseti rojstni dan svojega odličnega vodje na prav slovesen način in pri tej priliki, gospoda, pripetilo se je, da je slavljeneec oslavljen od svojih pristašev, govoril lepe besede: Nemci v Avstriji napravili so besede velicega cerkvenega očaka za svoj program:

In necessariis unitas,
in dubiis libertas,
in omnibus caritas.

Caritas, tako nadaljeval je spoštovani gospod govornik, dobrovoljnost morajo pajdaši imeti jeden z drugim, oni naj ne sumničijo mišljenja, temveč čestijo prosto mnenje vsacega posameznega.

Priznam vam, gospoda, da so te besede, govorjene iz teh ust, na me napravile mogočen utis.

Komur je, kakor meni, čast, poznati dolgo vrsto let gospoda poslanca kmetskih občin Tešinskih, ta vé, da je spoštovani gospod poslanec v svojem parlamentarnem življenji, ki je polno mnogih del, dokazal uže vse, kar je bilo mogoče, samo jednega še nikdar ne, namreč dobrovoljnosti proti mnenju družih. (Prav dobro! Izvrstno! na desnici.) Moral sem si torej reči: program njegove prošlosti to nij bil, na kateri je kazal gospod poslanec pri tej zanj toli svečanostni priliki, moral je torej biti jedino le program bodočnosti, ki ga je spoštovani vodja levice oznanjal za se in za svojo stranko. (Dobro! na desnici.)

No, gospoda, na izvršenje tega programa čakal sem do sedaj zastonj; skušnja jednega celega leta pa me je uverila, da lepi ta program nij bil družega, kakor lepa fraza. (Dobro! na desnici.)

Čitajte, gospoda, vse, kar so spoštovani člani opozicije v teku jednega leta govorili v volilnih in strankarskih shodih in v takozvanih „parteitagih“, kar so pisali v svojih glasilih, spominajte se vseh govorov, ki smo jih čuli tu v tej visokej zbornici in vi bodete težko kaj družega našli nego obrekovanja in sumničenja visoke vlade in večine te visoke zbornice. (Oho! na levici; dobro! na desnici.)

Grof Hohenwart nadaljuje naslednje: No, gospoda moja, sedaj se ne bojuje več proti mnenju nasprotnika, ne zoper uzroke, ki jih navaja on za svoje mnenje, čestita opozicija naskakuje z vso močjo osobo nasprotnikovo, bodi si, da sedi na teh (desnih) klopeh, bodi si na onih (ministerskih) stolah. (Dobro! na desnici.) Poskuša se nasprotnika pred ljudstvom sramotiti, sumničiti njegove težnje. (Dobro! na desnici.) Da, ako je to dobrovoljnost, ki se nam je objubovala v onem lepem programu, ako se tako spoštuje nazore nasprotnikove, potem svojega nemškega materinega jezika ne razumem več (Dobro! na desnici) in gospoda, ko so se novembra lanskega leta zopet otvorila vrata te dvorane, pozabil je uže oni lep program prouzročitelj sam, in zjedinjena levica zapisala je drug program na svoj prapor, a ne program dobrovoljnosti, pač **pa program strasti**, program, ki je po mojem, a ne samo po mojem prepričanji velike stranke, ki nij v zadregi ni o talentih ni o parlamentarne rutini, da svoje nazore privede tudi v manjšini do veljave, **gotovo nevreden**. (Ugovarjanje na levici. Dobro! na desnici.) ker jo morda nasproti njenemu boljšemu prepričanju (Ugovarjanje na levici.) **z neogibno potrebo sili na pot obrekovanj, sumničenj, zavlačevanj**. (Poslanec dr. Herbst: Gospod predsednik, spada li to k stvari? — Velik hrup in vrišč nalevici, klici: „To je vender nezaslišano!“ „To nij res!“ „Na red!“ „Poj-

dimo ven!“ Glasno priznavanje in plosk na desnici in klici: „Poslušajte resnico!“ Predsednik zvoni nekaterekrati. Herbst škili vedno na predsednika, ter se napravlja, kakor da bi hotel oditi iz dvorane; Suess, Beer in drugi gredó ž njim; ker se Herbst še obotavlja, gredó drugi pred njim do levih dveri; Herbst pa zavije k predsedniku, kateri mu šepne nekaj besedij, sedaj vrne se Herbst zopet mej poslušalce; nikjer pa ne najde miru, razjarjen koraka neprenehoma sem in tja, govori zdaj s Suessom, zdaj z Beerom ali Fürthom naglimi besedami; Hohenwart pa mirno nadaljuje svoj govor.) Saj je vender vsak uspeh, ki ga doseže visoka vlada ali večina te visoke zbornice v katerem koli pogledu, da rekel bi, samo priznanje njene dobre in poštene volje uže pobitje onih, ki so podpisali zaani novemberski program. (Ugovarjanje na levici. Vrlo dobro! Izvrstno! na desnici. Predsednik zvoni.)

Gospoda! Temu programu, na kateri nas je deloma tudi danes spomnil gospod generalni govornik opozicije, udana je zjedinjena levica od tega časa s tako zvestobo in doslednostjo, ki bi pač bili vredni boljše stvari. (Dobro! na desnici.) Iz tega programa izvirajo predlogi manjšine, iz njega izvira tudi govor njenega poročevalca.

Kar se tiče najprvo slednjega, pričel je gospod govornik s tem, da bi visoko zbornico poučil o razpravah gledé predmeta debate. Spomnil je na obširen izkaz, iz katerega razvidi se prirast ónih, ki zadobé volilno pravico, ako se sprejme petakarski census. Na ta izkaz kazal je in rekel, da nam je danes bil od vlade naznanjen obširni izkaz v ta namen, da pokaže, da celó visoka vlada dolgo časa nij mogla pojmiti, kako daleč da segajo naši predlogi, da bi to, kakor se je zopet izrazil, še manj mogoče bilo ubogemu udu njegove stranke.

No, gospoda, jaz menim, da vas je izjava gospoda ministerskega predsednika popolnoma uverila, da je vladi popolnem jasno, kako daleč da segajo naši predlogi. Pridejati pa mi je še, da je trditve čestitega gospoda poročevalca manjšine **popolnem neresnična**. Ta izkaz vlada nij stoprv sedaj predložila visokej zbornici, temveč ga je vlada predložila uže odboru in sicer v početku njegovih razprav (Čujte! čujte! na desnici), torej za časa, ko ukrepa odborovega še nij bilo. Namen istega torej nij bil ta, objasniti, kako daleč da segajo odborovi ukrepi in tudi nij mogel biti, temveč je izkaz bil prosto na pogoji utemeljen, da se zmeni dosedanja meja volilne pravice in da na njeno mesto stopi census 5 gld. To razkladal je vladin zastopnik odboru, torej tudi gospodu dr.

➡ Dalje v prilogi. ➡

je Neždanov srčno; Marijana pa, katerej nij bila iz početka ta misel po volji, vzkliknila je zdaj radostno. „Dakako! Dakako! Kako ste vi dobri! — Toda dolgo naju ne bodete tam imeli, nego naju bodete poslali — saj vesta kam!“

„To odvisno bode od vaju. Ako bi hotela v zakouski stan stopiti, je tudi v tvornici možno. Blizu mene stanuje moj sestrič pop Sosim, ki vaju koj zaroči.“

Marijana se je sladko nasmehljala, a Neždanov stisnil je še jedenkrat Solominovo roko. Potem je vprašal:

„Ali pa tudi vi zaradi naju ne bodete imeli nobenih sitnostij?“

Solomin pogledal je Neždanova iz strani.

„Zaradi mene bodite brez skrbij. — To vprašanje je potem nepotrebno. Mojemu gospodarju je le do tega, da mu tvornica pošteno nese, za vse drugo se ne briga. Od njega ne bodete ni vi ne vaša ljuba gospica nobenih neugodnostij imeli. Tudi delavcev se nij bati. Samo oznanite mi, kdaj vaju imam pričakovati.“

Neždanov in Marijana sta se pogledala. Pojuternejem vse zgodaj ali morda jeden dan kasneje, rekel je naposled Neždanov. Čemu bi delj čakali;

jaz se vsak trenutek nadejem, da se mi služba odpove.“

Solomin je ostal in rekel: „Jaz vaju bodem celi teden pričakoval in ves čas doma ostal ter vse pripravil kar treba.“

Marijana se je od njega poslovila: „Z Bogom, dragi dobri Vazilij Fedotič . . . Je li da se tako zovete?“ vprašala ga je prijazno.

„Da, tako se zovem.“

„Zdravstvujte — do svidenja! In hvala, srčna hvala.“

„Zdravstvujte . . . Lehko noč dušica!“

„Z Bogom i vam Neždanov! Do svidenja jutri . . .“ je dodala in hitro odšla.

Oba mlada moža sedela sta nekaj časa tiho in mirno.

„Neždanov,“ začel je Solomin — in zopet utihnil. — „Neždanov, povejte mi, kar o tem dekletu veste. Kakšno je bilo njeno življenje do denšnjega dne? . . . Kdo je? . . . Zakaj je tu? . . .“

Neždanov povedal je na kratko vse, kar je o njej vedel.

Solomin je pazljivo slušal ter rekel, ko je on zvršil:

„Neždanov, pazite na to deklico. Kajti . . .“

ako bi se jej kaj pripetilo . . . Vi bi imeli velik greh na vesti! Z Bogom!“

Solomin je odšel, a Neždanov ostal je v sredi sobe stojé. „Ah, bolje je na to ni misliti!“ mrmral je na pol glasno in se v posteljo vlegel.

Ko se je pa Marijana v svojo sobo povrnila, našla je ondukej majhen listek sledeče vsebine.

„Jaz vas obžalujem. Vi se bodete uničili. Premislite, kaj delate. V kakšno brezno bodete pali? Čemu in za koga?“ V.

V celej sobi duhtelo po onem finem parfimu kakor ga obično Valentina Mihajlovna rabi; brez dvojbe je jedva to sobo zapustila. Marijana vzela je pero in na isti listek zapisala:

„Vašega milovanja mi nij treba. Bog zna, kdo je bolj milovanja potreben, jaz ali vi; samo da bi jaz ne hotela na vašem mestu biti, vem gotovo.“

M.“

Listek pustila je na mizi vedoč, da ga dobi Valentina Mihajlovna gotovo v roke.

V drugo jutro sešel se je še jedenkrat s Sipjaginom ter mu ponudbo, prevzeti vodstvo tvornice odbil; na to odpeljal se je domov. Mej potom navdajala so ga razue misli, kar se je drugače redko kdaj zgodilo. Mislil je na Marijano in na Nežda-

Iz Litije. 2. aprila [Izviren dopis.] Znana kraljeva lipa Ljubljanskemu Wochenblattu še zmerom ne daje miru. Tako imenitna se mu zdi. Kakor je prej hitel, ko je bila posajena, razvoniti to novo nevarnost za nemštvo v široki svet, tako se zdaj, ko je od hudobne roke ukončana, spet ne more zdržati, da ne bi svojim drugom razglasil te vesele novice, češ, oddihnite se in bodite spet brez skrbi, lipe ni več.

In srečni uspeh, ki ga je imel njegov prvi opomin, daje mu srčnost, stori še jeden korak dalje ter skuša oprostiti svojo stranko tudi od suma, da bi bil kdo od njegovih to nedolžno drevesce njegove spodtike v kraj spravil.

Brez dolzega premišljevanja to zvita buča tako-le ugovarja: moja stranka je kulturonosna in svet je že zavoljo tega ne bo sumničil, Slovenec pa je, kakor moja stranka že toliko let na ves glas v svet trobi, surovin in zarobljenec, zato denimo brez vsega premisleka tudi to krivico nanj.

In tako naznanja v svojej zadnji številki z vso resnobo: Litijški fantje so lipo ukončali.

Le škoda, da nam on, če res kaj ve, teh fantov z imenom ne pove. To bi bilo potrebno, ker drugače njegova trditvev nij prav verjetna. Zakaj fantom lipa nij bila prav nič na poti, ter dopis v Wochenblattu zoper lipo skoro gotovo nij bil od njih; pa ko bi jim tudi bila, oni ne bi bili zato celih 14 dni nalašč temne deževne noči čakali.

Staro pravilo tacib, ki imajo s kazenskimi oblastmi opraviti, bilo je do zdaj: „Si ficisti, nega“ t. j. če si storil, taji.

Ljubljanski Wochenblatt pa zna, kakor vidimo, za svojo stranko še drugače: Če si storil, na drugega zvali.]

To je gotovo novo pravilo, če ravno menda tudi med lopovi nevičarje.

Zdaj naj pa še kdo reče, da nemškutarji niso prebrisani in da ne znajo li več, ko hruške peči. Ljubljanski volilci, ne prezirajte tako izvrstnih lastnostij.

Društvena beseda v ljubljanskej čitalnici.

Beseda dne 2. t. m. bila je gotovo jedna najlepših in vse točke programa vršile so se izvrstno. V prvi vrsti gre zaslužena hvala gospodu Alfredu Ledenigu za preprijazno sodelovanje na harmoniji in vsem onim gospodom, ki so z njim pri posameznih komadih soigrali.

Takoj prva točka Karol M. Weberjeva „Euryanthe“ — ouvertura vzbudila je občno začudenje. Kdor pozna to imenitno skladbo in vé ceniti, koliko izurjenosti je treba, da se eksaktno igra, moral je priznati, da je šestorica diletantov, namreč gospodje Ledenig, vit z Ohm-Janušovsky, Klein, Josip Meier, Parma in Rohrman mojstersko svirala. Ensemble je bil skozi in skozi hvale vreden in pokazali so gospodje igralci, da se more delo, katero je v originalu spisano za velik orkester, tudi z manjšimi sredstvi občinstvu predstaviti, ako se najdejo dobro izvežbani muziki, ki vedo rabiti svoje instrumente za izražanje raznih efekto. — Jako lepa je transkripcija rex tremendae e recordare iz Verdijevega slavnoznanega requiema.

Zamakneno smo poslušali to krasno muziko, katera mora segati vsacemu v srce. Avgust Rheinhartov arrangement za violoncello, gosli, harmonij in glasovir je popolnem priležen za to skladbo, a gospodje Alfred Ledenig, Viktor Parma, Julij vitez Ohm-Janušovsky in Anton Klein so z gorkim čustvom izražali na svojih instrumentih vse lepote te imenitne Verdijeve kompozicije. — Ketterer — Durandov „Faust“ duo concertant za glasovir in orglje je sestavljen po motivih znane Gounodove opere „Faust“. Pri tej točki smo imeli priliko občudovati igro gospoda Julija viteza Ohm-Janušovskega ki je raznovrstne težavne pasaje zares virtuozno igral, čutilo se je, da je gospod ekselenten muzikus in veselilo nas je, da je, akoravno rodom Nемец, z veseljem čitalničnemu odboru pripomogel pri izvrševanju te besede.

Gospod Alfred Ledenig je pa izvabil iz svojega

harmonija nebeške glasove in s svojo spretno igro v občinstvu tako pozornost proužročil, da je vladala mej igranjem tista tihota, ki je mogoča pri obilo zbranem poslušalstvu le tedaj, če se sliši kaj posebnega, kaj izredno lepega. — Mendelssohn — Bartholdyjevo „Svatbeno potnico“ svirala je zopet šestorica gospodov Ledenig, Ohm vit. Janušovsky, Klein, Meier, Parma in Rohrman jako precizno. — Naš moški zbor je bil ta večer zopet v polnem številu zastopan ter popeval prav dobro, posebno pa je dopadel Hajdrihov zbor „Sirota“, pri katerem je pela altsolo gospica Jela Piskarjeva s tako prijetnim ljubim glasom, da je občinstvo burno zahtevalo ponavljanje. — Jako interesantna točka bila je Verdijeve „Ave Marija“, samospev za sopran s spremljevanjem na goslih in harmoniji. Gospica Albina Boehmova pela je ta prekrasni napev z gorkim občutkom in njen prijeten, mehak, izvrstno izšolan glas in jako simpatičen organ, ogrel je vsacega. Pa tudi spremljevalca gospoda Ledenig in Klein imela sta priliko z nežno diskretno igro povzdigniti vse lepote te ganljive skladbe. Harmonij in gosli se zares najlepše priležejo za spremljevanje skladbam te vrste.

Občinstvo je pri vseh točkah z gromovitim pleskom skazalo svojo pohvalo in kaj bi ne, ko smo v istini po prijaznem sodelovanju imenovanih gospodov in gospic imeli izredno lep glasben večer. Gospod deželni predsednik je bil tudi navzočen in je na konci besede osobno pohvalil posamezne koncertante.

Domače stvari.

— (Včerajšnji naš list zaplenili) so zaradi dopisa „Iz Ptujca“, v katerem je govor o „vladanji prvosednika okrajnega šolskega sveta.“

— (Jour fixe) literarnega in zabavnega kluba preteklo soboto obnesel se je posebno vro, kajti udeležencev bilo je 60 in vsi ti pri najboljšej volji in tistem prijetnem humorji, ki je za zabave te vrste neobhodno potreben. Da se je ta humor vzdrževal ves večer in primerno množil, k temu pripomogla je gospe Šunkove vkusna in prav dobra kuhinja, in gosp. Tavčarja tako imenovano „banketno vino“. osobito pa umestna in posebno dovtipna prednašanja. Gosp. dr. H. Dolenc pozabil je bil sicer začetek svojega berila doma, pa to, kar je nam čital, bilo je tako prepletano z zdravim dovtipom in tako šaljivo, da bode zelo obvezal naše čitatelje, ako nam privošči ta spis za podlistek. — Gospod poslanec dr. Vošnjak, pri svojem prihodu navdušeno pozdravljen, govoril nam je „o veselih in britkih urah državnega poslanca“ ter ta govor razvrstil tako mikalno, da se sme ta točka prištevati najizbornejšim naših večerov. Gospod Evgen Lah podal nam je statistiko jour fixov s pri njem običajno natančnostjo in z nepričakovano skrbno zabeleženim materijalom. Mej petjem, nabitjem za „Narodni dom“, napitnicami in čestitanjem odličnemu članu, čegar „god in praznik“ bil je večeraj, preteklo so prehitro kratke ure. Prihodnji jour fixe bode 15. t. m.

— (Popularno-znanstveno predavanje.) Gospod Ivan Hribar čital nam je v nedeljo v čitalnični dvorani svoj jako temeljito in vrlo zanimivo sestavljeni spis: „Aleksander Sergejevič Puškin in njegove poezije“, ter vredno zaključil vrsto teh predavanj. Ker je bil gospod Hribar tako prijazen in nam je poklonil rokopis, priobčili bodemo to lepo razpravo kot listek, kar bode gotovo ugajalo čitateljem.

— (Seja „Slovenske Matice“) preteklo soboto trajala je cele štiri ure. Zaradi obširne tvarine in velevažnih sklepov priobčimo obširno poročilo v kratkem.

— (Kranjsko obrtnijsko društvo.) Deželna vlada potrdila je pravila obrtnijskega društva, kateremu je predsednik g. J. N. Horak. V kratkem se skliče občni zbor.

— („Ljubljansk pohajkovec“) nam piše: Več dnij uže, šetaje po „Zvezdi“ opazujem g. Dežmana, da hodi z jako resnim obrazom v

tukajšnje realko. Ugibaje, kaj je namen njegovim pohodom, mislil sem, da namerava morda zopet poprijeti se uže 1853. l. opuščene supienture ter da v to svrbo dopolnjuje svoje znanje v fiziki in matematiki v izredno ad hoc odločenih urah. A ker je, kakor rečeno, idoč v realko bil kislega, nazaj gredé pa nekako veselega, zadovoljnega lice ter stopical mnogo živahneje, preveril sem se, da temu preobrazanju nij uzrok radost duha zaradi pomožene vednosti, da marveč zajec tiči v drugem grmu. Nijsem se prevaril, kajti skrbna opazovanja in povpraševanja pokazala so mi pravi sled. Gospod Mrhal, c. kr. vodja realke se namreč obotavlja in brani uže razglašene kandidature v mestni zbor, ker mu po glavi šumi „fakcijsna opozicija“, kakor tisto „zdélo“ v Jurčičevih „Rokovnjačih“. In ker tako šumenje nij baš prijetno, se vedno pripravlja, odpovedati se tej kandidaturi. Kakor hitro g. Dežman prejme „bulletin“, da je kriza nevarna, uže je na potu v realko pregovarjat zdvojenega kandidata in pobijati pomisleke, ki so se mu prav nepotrebno vrinili v glavo. In ko je zarotil pretečo nevihto, potem gre izpremenjenega obraza zopet nazaj, ker je „panal strah“. In tako hodi g. Dežman iz svojega stanovanja v realko s čmernim, nazaj pa z zadovoljnim obrazom, časih kar po dvakrat na dan in „konservira“ svojega kandidata, da se mu ne „zbersa“.

— (Slovensko gledališče.) Včeraj predstavljala se je igra „Snubitev“, spisana po E. Tomiću v hrvatskem in preložena po M. Malovrhu na slovenski jezik. Ta igra nij posebne vrednosti in mi bi jo stavili v jedno vrsto s proizvodi Kotzebua. Dejanja je malo in igra je prav nepotrebno raztegnena. Manjka jej živahne razpeljave, bolj motiviranih in mikavno se razvijajočih prizorov. Iz teh in še drugih vzrokov ne bode napravila nikdar močnega utisa, zaradi tega tudi naše dramatično osobje nij doseglo zaželjenega efekta. Gospici Nigrinovi in gospa Gutnikova igrata so, kakor vsečdar, prav dobro ter kazale svojo redko nadarjenost in elegantne oprave. Gospod Kajzelj, kateremu naloga Dombaja nij umerjena nalašč, ne pride lahko v zadrego. Mali smeh, kratka mimična poteza, in zopet je na konji. Izmej ostalih igralcev omenjamo gg. Danila in Hudoroviča kot jako marljiva predstavljalca. G. Šturm nij bil pri glasu, gospica Drobničeva, ki je nastopila menda prvokrat, utegne biti še dobra podpora našemu odru. Gledališče bilo je dobro, a vzlic blagemu namenu premalo obiskano. Pohvalno se moramo spomniti godbe, katera je svirala ouverturo, sestavljeno iz slovanskih narodnih pesnij, na konci pa par nežnih valčekov.

— (V mestnej klavnici) pobilo se je v meseci marci t. l. 265 goved, 336 prašičev, 887 telet, 43 koštrunov in 616 kozličkov. Prašičev bilo je 7 ikrastih in zbog tega pokončanih.

— (Posip.) V Zagorji pod Litijo udri se je hrib tam, kjer se izteka potok Medja v Savo, kacic 300 sežnjev na doigo, in zasul stransko železnico, ki drži v rudnik in okrajno cesto. Tudi žaga, na kateri so delali delavci znanega domoljuba gosp. Hrena, in mala hišica, sta uničeni in bati se je, kakor se čuje, da bode posip nevarna celo progi južne železnice. Iz Ljubljane odpeljala se je uže posebna komisija.

— (Dva naša rojaka) namreč gospica M. Rajčeva in g. A. Žužek, oba Ljubljancana, sodelovala sta 30. p. m. v Gradci pri koncertu na citre. „Grazer Morgenpost“ v listku nadpisanem „Eine steirische Estudiantina“, izraža se jako pohvalno in piše mej drugim, da je igra gospice Rajčeve navduševala občinstvo. Tudi „Tagespost“ pravi, da so se vse točke odlikovale s posebno čistoto, preciznostjo in krepkim glasom. To je gotovo lep uspeh naših rojakov na tujej zemlji! Opravičena je tedaj želja, da bi omenjena mlada rojaka tudi nam v Ljubljani pokazala svojo umetnost.

— (Pravi Nemci in nemškutarji.) V Pragi izdava sloveči nemški šolnik Jos. Heinrich (bivši državni in deželni poslanec) list „Allgemeine österreichische Lehrerzeitung“, ki prinaša v zadnjem broji ves govor dr. Vošnjaka v državnem zboru o koroškem šolstvu. — Ljubljanska „Schulzeitung“

